

FORSKNINGSPLAN FOR DALANE FOLKEMUSEUM 2021-2024

INNHALDSFORTEGNELSE

1.0. INNLEDNING	s. 3-4
2.0. OVERORDNEDE FØRINGER	s. 5
3.0. FORSKNINGSPROSJEKTER	s. 5-7
3.1. Bakkebø-prosjektet	s. 5-6
3.2. Byggeskikk og bosetning i Dalane	s.6
3.3. Fremtidens Slettebø	s. 6-7
3.4. FoU-samarbeid	s. 7
4.0. VURDERING AV FORSKNINGSSITUASJON	s. 7
5.0. MÅLSETTINGER FOR PLANPERIODEN	s. 8

1. INNLEDNING

Dalane Folkemuseum, etablert i 1910, er et konsolidert regionmuseum for de fire sørligste kommunene i Rogaland - Bjerkreim, Lund, Sokndal og Eigersund. Museet består av flere avdelinger og eier bygninger i alle de fire Dalane-kommunene. Administrasjon, bibliotek, arkiv, verksteder, og flere av museets magasiner ligger på Slettebø i Eigersund. Der befinner også de største kulturhistoriske samlingene og utstillingene seg.

Dalane Folkemuseum er en vitenskapelig organisasjon. Dokumentasjon og forskning skal være en integrert del av virksomheten, slik det også fremkommer i både ICOMs museumsdefinisjon og i sentrale dokumenter fra myndighetene.

ICOMs definisjon av museum:

«Et museum er en permanent institusjon, ikke basert på profitt, som skal tjene samfunnet og dets utvikling og være åpent for publikum; som samler inn, bevarer/konserverer, forsker i, formidler og stiller ut materiell og immateriell (kultur)arv om menneskene og deres omgivelser i studie-, utdannings- og underholdningsøyemed.»

Forskningsplanen skal si noe helhetlig og overordnet om museets satsning på dokumentasjon og forskning. Planen skal være et ledd i museets pågående arbeid med formalisering og profesjonalisering av egen aktivitet. Den skal beskrive hvordan Dalane Folkemuseum skal jobbe med å administrere og legge til rette for dokumentasjon og forskning.

MÅL OG VISJON

I vedtektene til Dalane Folkemuseum står det i §2 og §6:

Museet skal «... dokumentere den lokale så vel som den generelle kulturhistorie. Museet skal arbeide med, og formidle materiale om liv, virksomhet og historie i Dalane frem til nåtiden.»

«Ved utstilling, publikasjon, herunder årbok, og annen informasjon, skal museet arbeide for å øke sans og forståelse for kulturhistorien og søke å bevise sammenheng mellom fortid og nåtid.»

Dalane Folkemuseum er en vitenskapelig organisasjon, som skal dokumentere og forske. Museet har først og fremst et *lokalt* og *regionalt* ansvar innenfor kulturhistorie i bred forstand. Den historiske dimensjonen er viktig - både når det gjelder å trekke linjer frem til i dag, og å fange opp endringer og brudd. Det overordnede perspektivet vil være å studere og utforske mennesket som et kulturelt vesen plassert i tid, rom og sosialt miljø.

Museet skal drive samtidsdokumentasjon og historiske undersøkelser. Aspekter som kontinuitet og brudd, fortid og samtid, mangfold og diversitet, individ og grupper, er viktige. Museet har et ansvar for å formidle og forske på de store gjenstands- og fotosamlingene vi allerede har, og et ansvar for å utvide samlingene.

Dette er forankret i museets målformulering og visjon.

MÅL

«Dalane Folkemuseum skal være et knutepunkt i Dalane, en inkluderende møteplass hvor mennesker inviteres til refleksjon over fortiden. [...] Vi skal bidra til å bygge en felles identitet på tvers av bakgrunn og kultur.»

VISJON

«Vi skal gi rom for refleksjon og ettertanke. Dalane Folkemuseum skal tilby slike rom, hvor man kan undre seg over hvordan mennesker har levd, tenkt og prioritert. [...] Gjennom å reflektere og tolke fortiden, får man muligheten til å se sin egen samtid og fremtid på nye måter.»

[FNs bærekraftsmål](#) er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. Dalane Folkemuseum har integrert bærekraftmålene i egen praksis og vil i planperioden fortsette å jobbe aktivt med målene.

For museet er særlig disse bærekraftmålene sentrale:

Ressursbruk og bærekraft

Dalane Folkemuseum vil i perioden 2021-2025 jobbe aktivt med ressursbruk og bærekraft. Temaet skal ha et overordnet perspektiv og integreres i museets forskning, formidling og forvaltning. Ressursbruk og bærekraft er relevant for hele museet, og vil fungere som en inngang til å binde sammen museets ulike tematikker.

2. OVERORDNEDE FØRINGER

Et viktig styringsdokument for museet er Kulturdepartementets tildelingsbrev, *St. meld. nr. 23 (2020–2021) Musea i samfunnet – tillitt, ting og tid* og de føringene og kravene som fremkommer i dette.

Rapport, Utvalg for museum og forskning:

Vilje til forskning - museumsforskning i Norge i det 21. århundre, side 5

«Forskning er en del av museene sin kjernevirksomhet. Kulturdepartementet legger til grunn at museer med driftstilskudd fra departementet legger til rette for, og selv, utfører, forskning».

Et annet viktig dokument er Rogaland fylkeskommunes *Regionalplan for museum 2011-2014*, som har blitt videreført i sin helhet for perioden 2015-2020. Det arbeides nå med en ny regionplan som vil tre i kraft i løpet av planperioden.

Andre sentrale dokumenter er:

- St.meld. nr. 49 (2008-2009) *Framtidas museum*. Forvaltning, forskning, formidling, fornying.
- -St. meld. 22 (1999-2000) *Kjelder til kunnskap og oppleving*.
- -St. meld. nr. 48 (2002-2003) *Kulturpolitikk fram mot 2014*.

3. FORSKNINGSPROSJEKTER

3.1. BAKKEBØ-PROSJEKTET 2020 – 2024

Sentralinstitusjonen Bakkebø (1947 – 1994) er en viktig del av både vår lokale og nasjonale historie, og har vært et prioritert felt for museet i flere år. I 2011 satte museet opp gjesteutstillingen *Uhørte stemmer og glemte steder - glimt fra utviklingshemmedes historie*. Denne utstillingen ble oppstarten for et forsknings- og dokumentasjonsprosjekt der vi ønsker å belyse institusjonen og HVPU-reformen fra ulike sider, inkludert forholdet mellom institusjon og nærmiljø.

I del 1 av prosjektet ble det foretatt en intervjurunde med tidligere ansatte på institusjonen, og aktivt innsamlet gjenstander, arkiv, foto, film og lydmateriale tilknyttet Bakkebø. Det ble videre publisert en artikkel i museet årbok og utviklet et [omfattende historisk nettsted](#) om institusjonen.

I del 2 av prosjektet, denne perioden (2022 – 2023), vil vi komplettere dokumentasjonen vår med flere intervju, og lage en nettbasert utstilling med tema Bakkebø på [Digitalt Museum](#). I 2024 vil en artikkel med mål om fagfelleevaluering bli påbegynt.

Museet har tatt over tre nye bygninger fra Bakkebø. Fremover vil vi se på muligheter for å få til en formidlingsarena med Bakkebø som tema tilknyttet disse byggene.

3.2. BYGGESKIKK OG BOSETNING I DALANE 2021- 2024

Dette prosjektet vil prioriteres i perioden 2022 – 2023. Resultatene skal publiseres i *Årbok for Dalane nr. 23, 2020 – 2023*, som vil ferdigstilles ved utgangen av 2023. Byggeskikk er en del av museets fagfelt som vi jobber med kontinuerlig.

Vi har de siste årene intensivt arbeidet med bygningsvern. Gjennom *Bygningsvernundersøkelsen 2019* ble det gjennomført en tilstandsvurdering av bygningssamlingen og gjort en prioritering av samlingen. Bygningene ble i 2019 registrert i Primus og kunnskap om bygningshistorie og restaureringshistorie er dokumentert der.

Prosjektet heter *Byggeskikk og bosetning i Dalane*. Vi ønsker å utforske ulike sider av dette problemfeltet, knyttet til garden i førindustriell tid. Prosjektet startet opp i 2020. Det dekker hele Dalane-regionen og vil involvere flere av museets ansatte på tvers av fagfelt. Vi vil involvere ekstern fagekspertise til å dekke viktige felt.

Prosjektet er en viktig del av vår satsning på dokumentering og ivaretaking av den immaterielle kulturarven. Som del av prosjektet inngår restaurering av Feyers rotkjeller. For å dokumentere de immaterielle prosessene vil film og foto være viktig. Resultatene vil publiseres i *Årbok for Dalane nr. 23*. Det er et mål at to artikler skrevet av ansatte skal fagfellevurderes som ledd i dette arbeidet.

3.3. FREMTIDENS SLETTEBØ 2020 - 2024

Slettebø er museet hovedarena i Egersund. Fornylse av Slettebø innebærer en overordnet diskusjon om hvordan anlegget skal brukes i fremtiden. Dette er krevende, da alle bygninger er antikvariske og skal videreføres som utstilling- og formidlingsarenaer. Slettebø omfatter sorenskriverens bygninger, to bygninger oppført under andre verdenskrig, Bakkebølåven med publikumsmagasin, og ytterligere tre bygninger fra den tidligere Bakkebø-institusjonen, som kom i museets eie i 2019.

- **UTSTILLINGER** - I flere av de historiske bygningene er det miljø- og temautstillinger, satt opp i tiåret etter andre verdenskrig. Av ulike grunner har disse utstillingen blitt stående. Det er svært viktig at vi dokumenterer disse utstillingene slik de står nå. Dette vil vi gjøre i 2022. Vi har en unik anledning til å undersøke hvilken relevans disse utstillingene har for dagens publikum 70 år etter at de ble satt opp. I forlengelse av/i forbindelse med dette er det aktuelt å se på om enkelte av utstillingen bør vernes og las stå uendret. Prosjektskisse er ferdig. Artikkel påbegynnes og vil bli ferdigstilt i 2024, der fagfellevurdering er målet.
- **RESTAURERINGER** - Det må lages restaureringsplan for sorenskriverbygningene, der man ser anlegget som en helhet. Foreløpig er det laget et forslag til forpakterboligen, som skal bli en formidlingsarena.

3.4. FOU-SAMARBEID

Museet har i 2021 innledet et formelt samarbeid med Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo, angående et større prosjekt om gruvedrift og pigmentproduksjon, tilknyttet Jøssingfjord Vitenmuseum. Søknad innvilget i 2022.

4. VURDERING AV FORSKNINGSSITUASJON

Museet har tre ansatte med hovedfag/mastergrad, hvorav en konservator i 100% stilling som dekker flere andre oppgaver. De andre vitenskapelig ansatte har andre hovedoppgaver. Vi har vært i stand til å utføre en del dokumentasjonsarbeid og å produsere fagartikler til for eksempel årboka museet gir ut, men det har vært en tilnærmet umulig oppgave å finne tid til forskning, da dette krever betydelig tid og rom for fordypning.

Museet har gjort et omfattende dokumentasjonsarbeid tilknyttet institusjonen Bakkebo.

5. MÅLSETTINGER FOR PERIODEN

▪ STYRKE FORMALKOMPETANSEN TIL ANSATTE

Museet ønsker at to ansatte skal jobbe mot autorisasjon som konservator NMF, og én ansatt skal jobbe mot autorisasjon som førstekonservator NMF.

▪ BYGGESKIKK OG BOSETNING I DALANE

Dokumentere og produsere artikler. Publisere resultatet i *Årbok for Dalane nr. 23*. Klargjøre to artikler for fagfellevurdering jf. styrking av formalkompetanse.

▪ BAKKEBØ-PROSJEKTET

I 2022 vil vi ferdigstille intervjudelen av prosjektet, samt produsere en nettbasert utstilling på Digitalt Museum. I 2024 er målet å ha produsert en artikkel til fagfellevurdering.

▪ FREMTIDAS SLETTEBØ

I 2022 vil vi dokumentere utstillingene i hovedbygget på Slettebø. I 2024 er målet å ha produsert en artikkel til fagfellevurdering. Gjennom planperioden vil vi arbeide med restaureringsplaner for anlegget som en helhet.